

Kiváló társadalmi észlelők világnapi kitüntetése

Tóth Róbert, Kiss Márton

Országos Meteorológiai Szolgálat, toth.r@met.hu

Számos társadalmi csapadékmérőnk hosszú ideje pontosan, lelkiismeretesen végzi a meteorológiai megfigyeléseket szerte az országban. E példamutató elkötelezettséget az Országos Meteorológiai Szolgálat évről évre elismerő plakettel jutalmazza. Írásunkban bemutatjuk az idén kitüntetett észlelő munkatársakat.

Szolgálatunk régi szép hagyománya, hogy a Meteorológiai Világnapon kitüntetünk néhány olyan csapadékmérő állomást vezető munkatársat, akik hosszú ideje szívvel-lélekkel végzik a rájuk bízott feladatot. E munka méltatására elődeink már megtalálták a megfelelő szavakat, ezért idézek Tamáskovits Károly, akkori hálózati főellenőr 2001-es világnapi előadásából: „Kitartás és elhivatottság az önkéntesek, vagy ahogy a magyar meteorológiai szaknyelvben hívjuk, társadalmi észlelők két legfőbb közös jellemvonása. Nem ritka, hogy olyan önkéntes megfigyelővel találkozunk, aki több mint 50 éve dolgozik, vagy akinek már a szülei, nagyszülei is az időjárás megfigyelésének szolgálatában álltak.” Előadásában említette még Csomor Mihály (az Oláh-Csomor-féle kettősfalú csapadékmérő egyik tervezője, a hazai zúzmaramérés elindítója, volt hálózati főosztályvezető) idevágó megállapítását: „Az észlelési munka végzéséhez sok önfegyelemre, kitartásra és lemondásra van szükség, aki azonban ezt a munkát megszereti, azt következetességre és rendszerességre

neveli” (Tamáskovits K., 2001). Az állomáslátogatásaink során ezt megtapasztaltuk, sokan szóban is megerősítették.

Ebben az évben úgy alakult, hogy az öt kitüntetett észlelő egyike sem tudott személyesen részt venni a márciusi ünnepségen, így Kiss Márton észlelőhálózati koordinátor és jómagam vittük el a díszes emlékplaketteket a díjazottaknak. Ezzel az írásunkkal is szeretnénk tiszteletünket kifejezni hasznos, kitartó munkájukért.

Markotabödöge

Markotabödöge kisközség a Csornai Járásban, az egykor önálló Markota és Bödöge egyesüléséből jött létre. A markotabödögei csapadékmérő állomásunk 1961 óta működik. Az észlelést Kovács István, a Győri Meteorológiai Állomás egykori vezetője kezdte, majd átadta sógorának. Németh Ferencéknél rendezett portán, a példásan megművelt kertben áll a csapadékmérő. Feljegyzéseik példásak, pontosak. A gazdálkodás,

Németh Ferenc és felesége az emléklakettel a csapadékmérő mellett.

a munka mai napig része életüknek. Gyermkeik is mezőgazdasággal foglalkoznak, az unokáik is a közelben élnek, így gyakorta megtelik a népes családdal a ház. Bízunk benne, nemcsak a bőtermő kislétföldi föld, hanem a meteorológia iránti érdeklődés is átöröklődik! Németh Ferenc és felesége évtizedek óta fáradhatatlanul segíti munkánkat megbízható észlelésekkel. 2018 óta adataikat naponta beküldik a METADAT rendszerbe, így a mérés több módon is hasznosul.

Gyulavári

A Békés megyei Gyulaváriban a csapadékmérés 1950. június 1. óta folyamatos. A mérést 1975-ben vette át Erdődi Sándor gátór a Galvácsi szivattyútelepnél. Gyulavári 1977. április 1-től Gyula közigazgatási része lett, tőle a Fehér-Körös választja el, s egy híd köti össze a két településrészt. Erdődi úr elhunytá után felesége, Ilonka néni folytatta a méréseket, s végzi a mai napig úgy, hogy a mozgás már igen nehezebbre esik, bot segítségével jut el reggelente a csapadékmérőig. A közelében élő fia nyújt segítséget a mindennapokban. Kitartó munkája példaértékű.

Körösszakál

Körösszakál Hajdú-Bihar megyei község a román határ közelében, a Sebes-Körös jobb partján, az Alföldi Kéktúra mentén. 800 fő körüli lakóinak mintegy 23%-a román nemzetiségű,

Balra: Kéktúra útvonal Körösszakál központjában. Jobbra: Tarsoly Antalné a kertjében elhelyezett csapadékmérővel.

a nemzetiségi oktatás támogatásának köszönhető, hogy még működik iskola a településen. Körösszakálon 1936-ban indultak a meteorológiai mérések – mint csapadékmérő állomás – amit gátörök végeztek, majd 1972–1981 között éghajlati állomásként működött a postánál. Ekkor 1976-ban és 1979–1981 között Tarsoly Antalné volt az észlelő. 1981-től ismét csapadékmérőként üzemel, s azóta Tarsolyné a megbízottunk, aki a közeli automata állomást is felügyeli. Tarsolyék ingatlana hagyományos, rendezett falusi porta, ápolott kerttel, valamint baromfikkal és sertésekkel. Tarsolyné látása sajnálatosan megromlott, ezért Tarsoly úr is beseget a mérésekben. Köszönjük, hogy Szolgálatunk megfigyelő munkáját sokoldalúan támogatták, a továbbiakhoz jó egészséget kívánunk!

Bácsbokod

Bácsbokod nagyközség a Bácskában, nagyjából Baja és Bácsalmás közt fekszik a Bokodi-Kígyós-csatorna mentén. 2400 körüli lakosságának mintegy 12%-a német, 4%-a horvát nemzetiségű, ezért használják a német Wikitsch és a horvát Bikić nevet is, s e két nyelv a helyi nemzetiségi oktatásban is szerepel.

Balra: Havasiné Kürtös Ágnes és férje a bácsbokodi csapadékmérővel. Jobbra: Az OMSZ által adományozott kerámia a Kürtös család 40 év megfigyelési szolgálatáért.

Bácsbokodon Kürtös József kántortanító 1949-ben kezdte a csapadékmérést az iskolánál lévő szolgálati lakáshoz tartozó kertben. Kürtös úr földrajzot, biológiát és éneket tanított. 1965-ben a Dózsa György utcába költöztek az állomással együtt, ahol 1973-ig Kürtös József, majd utána 1983-ig Kürtös Józsefné észlelt. Lányuk, Kürtös Ágnes ekkor már ismerkedett a csapadékméréssel, amit 1983-tól napjainkig Havasiné Kürtös Ágnes néven végez a Mátyás király utcai házuk kertjében. Tanítóképzőt végzett, s éneket, rajzot és technikát tanított a helyi általános iskolában. Lányuk is tanít Baján, fiuk Angliában él, ezért nem vehető biztosra, hogy a következő generáció is folytatja a csapadékmérést Bácsbokodon.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 1989-ben nagyszámú társadalmi klímaészlelő és csapadékmérő munkatárs hosszú, lelkes tevékenységét ismerte el pénzjutalommal és emléklappal. Örömmel láttam Havasiék konyhája falán a 40 év megfigyelői munkáért kapott kerámiát, amit a család érdemelt ki. Köszönjük a család megbízható, lelkes munkáját, jó egészséget kívánunk a további megfigyelésekhez!

Mezőcsát

Mezőcsát a Közép-Tisza-vidék árterén, a Borsodi-Mezőség közepén fekvő kisváros, járási székhely. Lakóinak száma 5670.

Mezőcsátan a csapadékmérés 1934-ben indult Nádai Kálmán római katolikus igazgató tanító révén. Őt követte a segédjegyző, majd Szabó Zsigmond, aki Szeghő úr unokatestvére. Tőle vette át Szeghő úr édesapja, Szeghő György – a TSZ raktárosa – 1971-ben, s végezte a méréseket 1975 végéig. Azóta folytatja Szeghő Mihály a csapadékmérést a szépen ápolt, gyümölcsfákkal tarkított kertjükben. Szeghő úr sofőrként járta az országot, míg felesége fodrászként dolgozott. Ma már mindketten nyugdíjasok. Lányuk Pakson, unokájuk Budapesten él, így sajnos itt sem várható, hogy a következő generáció helyben tovább viszi az észlelést.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat mindannyiuknak köszönetet mond a több évtizedes megfigyelő munkáért, amivel hozzájárultak a nemzeti éghajlati adatgyűjtés gyarapításához. További életükhez, munkájukhoz kiváló egészséget, sok örömet kívánunk!

Szeghő Mihály mezőcsáti csapadékmérőnk.

Irodalom

Tamáskovits K., 2001: Önkéntes társadalmi észlelők munkája az Országos Meteorológiai Szolgálatnál. *Légekör* 46(1), 4-8.